

Waterschap Zuiderzeeland
Postbus 229
8200 AE Lelystad

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Verzenddatum   *Bijlagen*   *Uw kenmerk*

09-08-2022
Onderwerp

Ons kenmerk

2995289

Wnb-opdracht muskus- en beverratbestrijding

Geachte,

Hierbij geven we de muskus- en beverratbestrijders van het Waterschap Zuiderzeeland opdracht op grond van artikel 3.18, lid 1 Wet natuurbescherming (Wnb) voor de bestrijding van de muskusrat (*Ondatra zibethicus*) en de beverrat (*Myocastor coypus*).

Deze bestrijding kan plaatsvinden middels vangen en doden met klemmen, vallen en vangkooien met toegang tot gronden ook zonder toestemming van de grondeigenaar. Toegang met het geweer tot gronden gebeurt met toestemming van de grondgebruiker. De uitzondering voor het geweer komt voort uit de overweging van de provincie dat gebruik van het geweer de inbreuk op rechten van de grondgebruiker verzwakt. Volgens de provinciale beleidsregels (artikel 7 lid 6) zal toegang tot terreinen niet gelden voor tuinen bij woonhuizen.

Bijgaand treft u het besluit aan.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter

Besluit van GEDEPUTEERDE STATEN van Flevoland om een opdracht te verlenen aan het Waterschap Zuiderzeeland op grond van artikel 3.18 Wet natuurbescherming voor het bestrijden van muskus- en beverratten

Inhoudsopgave

- A. Besluit
- B. Toelichting op het besluit
- B1. Wettelijk kader
- B2. Beleidsuitgangspunten Provincie Flevoland
- B3. Algemene toelichting op de opdracht
- B4. Toelichting op de voorschriften van de opdracht
- B5. Kennisgeving en afschriften
- B6. Bezwaar

Bijlage: Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

A. Besluit

GEDEPUTEERDE STATEN VAN FLEVOLAND

gelet op:

- de Wet natuurbescherming
- het Besluit natuurbescherming
- de Regeling natuurbescherming
- de Verordening (EU) Nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en De Raad van de Europese Unie van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten;
- de Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141 van de Europese Commissie van 13 juli 2016 tot vaststelling van een lijst van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten krachtens Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad;
- Per 3 augustus 2016 geldt een Europees verbod (EU-Exotenverordening 1143/2014) op bezit, handel, kweek, transport en import van beverratten (*Myocastor coypus*). De beverrat is niet Europeesrechtelijk beschermd en staat ook niet op de bijlage van de Wet natuurbescherming. Daarmee is de beverrat in beginsel onbeschermd;
- De muskusrat (*Ondatra zibethicus*) is opgenomen in de actualisatie van EU-verordening 2016/1141, waardoor hij sinds 2 augustus 2017 is geplaatst op de Unielijst (EU-verordeningen 1143/2014, 2017/1263). Hiermee is het bezit, handel, kweek, transport en import van de muskusrat verboden geworden door erkenning van het invasieve karakter en de nadelige gevolgen van de introductie in de Unie voor inheemse soorten;
- de Uitvoeringsverordening (EU) 2017/1263 van de Europese Commissie van 12 juli 2017 tot actualisering van de bij Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141 krachtens Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad vastgestelde lijst van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten;
- de Omgevingsverordening Flevoland, provinciaal blad 2019-2248, datum inwerkingtreding 15 maart 2019.
- De verouderende, maar nog steeds vigerende 'Aanwijzing beverrat en muskusrat ex art. 67 Flora & faunawet' d.d. 17 juni 2003.

Overwegende dat;

- op 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming in werking is getreden en dat per 22 februari 2018 artikel 3.30a in de Regeling natuurbescherming is ingevoegd, waarbij de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van een aantal maatregelen, voortvloeiende uit de EU-Verordening Nr. 1143/2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten, met ingang van 1 januari 2018 bij de provincie is neergelegd.

- het Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023 is op 18 december 2018 door GS goedgekeurd (besluit nr. 27). In het faunabeheerplan staat dat de doelstelling voor 2019-2023 voor de muskusrat het bereiken van een niveau van 0,15 gevangen muskusrat per km gedurende het jaar is. De doelstelling voor de beverrat om deze uit te roeien vanwege risico's voor de waterkering is in Flevoland is gerealiseerd.

BESLUITEN:

op grond van artikel 3.18, juncto artikel 3.25, eerste en vierde lid van de Wnb, over te gaan tot het geven van een opdracht tot de bestrijding van de muskusrat en beverrat in heel Flevoland.

Ter uitvoering van deze opdracht gelden de volgende voorschriften:

Aangewezen personen

1. Medewerkers in dienst van, of handelend namens, het Waterschap Zuiderzeeland binnen Flevoland zijn aangewezen als personen die de bevoegdheid krijgen om de omvang van de muskusrat en beverrat in Flevoland te beperken.
2. Afschot is toegestaan aan personen uit lid 1, in het bezit van een geldige jachtakte, die ter plaatse gerechtigd zijn tot het gebruik van het geweer ten behoeve van jacht, beheer en schadebestrijding.

Aangewezen gebied

3. Bestrijding vindt plaats binnen de grenzen van de provincie Flevoland, met uitzondering van begraafplaatsen en tuinen bij woonhuizen.
4. De mate en frequentie van het betreden van de beheergebieden, de vangstrategie en het tijdstip en de wijze van gebruik van vangmiddelen wordt vooraf in overleg tussen de verantwoordelijke terreinbeheerder en de bestrijder(s) bepaald.
5. De bestrijding wordt zodanig uitgevoerd dat ongewenste neveneffecten zo veel mogelijk worden beperkt. Er wordt gehandeld conform de "Gedragscode Wet natuurbescherming voor Waterschappen, Onderdeel Soortbescherming, Bestendig beheer en onderhoud, goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 22 januari 2019" of de opvolgende versie van deze gedragscode.
6. Bij de bestrijding in Natura 2000-gebieden worden bijvangsten in het algemeen en van bever en otter in het bijzonder, zo veel als mogelijk vermeden.

Aangewezen middelen en tijden van afschot

7. Als middelen waarmee dieren genoemd in deze opdracht mogen worden verontrust, gedood, gevangen, bemachtigd of met het oog daarop opgespoord, zijn aangewezen; klemmen, vangkooien en geweren.
8. Voor het doden van muskus- en beverratten mag gebruik worden gemaakt van klemmen, niet zijnde pootklemmen.
9. De constructie van de klemmen, evenals de wijze van opstellen, dient zodanig te zijn dat gevangen dieren onmiddellijk worden gedood en dat bijvangst van andere soorten wordt vermeden.
10. Klemmen worden enkel onder water of in oevers opgesteld.
11. Voor het doden van muskus- en beverratten mag gebruik worden gemaakt van vangkooien, waaronder begrepen fuiken, gemaakt van metaalgaas, die zodanig zijn geconstrueerd en opgesteld dat bijvangst van andere diersoorten wordt vermeden.
12. Levend vangende kooien dienen dagelijks te worden gecontroleerd.
13. Beschermde inheemse diersoorten die worden gevangen (zogenaamde bijvangst) dienen onverwijd in vrijheid te worden gesteld, bijvangsten van invasieve exoten van de Unielijst mogen niet in vrijheid gesteld worden.

14. Nog levende muskus- en beverratten en bijvangst van invasieve exoten van de Unielijst dienen zo spoedig mogelijk en op een effectieve en snelle wijze te worden gedood.
15. Voor het doden van in vangkooien levend gevangen muskus- en beverratten verlenen de terrein beherende organisaties schriftelijke toestemming voor het gebruik van een geschikt kogelgeweer of luchtdrukwapen met voldoende (tref)energie om muskus- en beverratten te doden.
16. Voor het doden van muskus- en beverratten met een geschikt kogelgeweer of luchtdrukwapen met voldoende (tref)energie in kwetsbare gebieden als Natura 2000-gebieden verlenen de terrein beherende organisaties schriftelijke toestemming.

Specifieke voorwaarde

17. Bemachtigde muskus- en beverratten en bijvangst van andere invasieve exoten komen toe aan het Waterschap.
18. Medewerkers als bedoeld in het artikel 1 ontdoen zich op geschikte wijze van de gedode dieren (bijvoorbeeld ter destructie aanbieden of dood achterlaten in het veld).

Monitoring en evaluatie

19. Het Waterschap dient jaarlijks vóór 15 april aan Gedeputeerde Staten te rapporteren over de bestrijding muskus- en beverratten met betrekking tot deze opdracht. Deze rapportage omvat minimaal een specificatie van de bemachtigde dieren, vangmiddel, periode en locatie, almede een lijst van eventuele bijvangsten, gespecificeerd naar datum, locatie en vangmiddel.

Geldigheid

20. Deze opdracht geldt vanaf de dag na verzending tot wederopzegging.
21. Zodra dit besluit onherroepelijk is, komt de vigerende 'Aanwijzing beverrat en muskusrat ex artikel 67 Flora & faunawet' d.d. 17 juni 2003 te vervallen.

B. Toelichting op het besluit

B1. Wettelijk kader

EU-Verordening

Op 1 januari 2015 is een EU-verordening (1143/2014) van kracht geworden die gericht is op het voorkomen en beheersen van schade door invasieve exoten aan biodiversiteit en ecosysteem-diensten. Centraal in deze verordening staat een lijst met 'invasieve exoten van EU-belang'. Voor lidstaten geldt de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen. En als dat niet lukt om de populatie zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Op grond van de Europese verordeningen , uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141 van de Commissie van 13 juli 2016 en uitvoeringsverordening (EU) 2017/1263 van de Commissie van 12 juli 2017 is zijn onder andere de muskusrat en de beverrat aangewezen als (invasieve) exoot. Deze soorten brengen schade toe aan de biodiversiteit en ecosysteemdiensten. De effecten die aanleiding waren tot plaatsing van deze soorten op de Unielijst van EU verordening 1143/2014 zijn per soort opgenomen in factsheets van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Wet natuurbescherming

Om aan deze verplichting uit de EU-verordening te voldoen is in artikel 3.19, tweede lid van de Wnb opgenomen dat Gedeputeerde Staten er zorg voor dienen te dragen dat in hun provincie het aantal invasieve exoten zoveel mogelijk wordt teruggebracht.

Muskusrat en beverrat zijn exoten die door menselijk handelen sinds het begin van de vorige eeuw in Europa en ook in Nederland terecht zijn gekomen. Muskusrat en beverrat vallen niet onder de bescherming van de Wnb. Door de grote aantallen veroorzaken ze schade aan gewassen,

visgronden, wateren en andere eigendommen (met name gewassen en oeverkanten/ oeverbeschermingen, en overige waterstaatkundige en infrastructurele werken). Om de wilde flora en fauna te beschermen en natuurlijke habitats in stand te houden en in het algemeen belang is het noodzakelijk de omvang van de populatie van de muskusrat en van de beverrat te beperken. Door de populatieomvang te beperken worden genoemde risico's verminderd. Uit het eindrapport van de Veldproef Muskusratten', waarvan op 28 mei 2018 de resultaten zijn gepubliceerd, blijkt dat het hele jaar door bestrijden de meest effectieve vorm van muskusrattenbeheer is. De waterschappen zijn verantwoordelijk voor de bestrijding van muskus- en beverratten. Artikel 3.2a van de Waterwet draagt de zorg voor het voorkomen van schade aan waterstaatswerken veroorzaakt door muskusratten en beverratten op aan de waterschappen. De waterschappen hebben die verantwoordelijkheid neergelegd bij een aantal bestrijdingsorganisaties.

Op basis van artikel 3.18, lid 1 in samenhang met lid 4 van de Wet natuurbescherming kunnen Gedeputeerde Staten opdracht geven aan bestrijdingsorganisaties om de omvang van de populaties muskus- en beverratten te beperken.

Belangen:

Naast het feit dat artikel 3.19 Wnb aangeeft dat de soorten bestreden moeten op grond van de EU-verordening, is er ook nog sprake van andere wettelijke belangen:

1. ter bescherming van flora en fauna
2. Bij hoge dichtheden hebben muskusratten een grote negatieve invloed op het voorkomen van

waterriet en andere waterplanten. Het uitsluiten van de muskusrat leidt tot een forse toename van riet en andere waterplanten (van der Burg en Vermaat 2017). ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren / openbare veiligheid. Door het graven van holen zijn muskus- en beverratten een risico voor de waterkering (BCM 2006). Door de slechte oevers kan het vee verwond raken en daarmee schade aan vee, wateren en de openbare veiligheid.

Middelen:

De in dit besluit genoemde middelen en methoden zijn de voor het beperken van de populatie muskus- en beverratten meest efficiënte middelen en methoden die bovendien ook vanuit dieren welzijn het best geschikt zijn. Uitgangspunt is dat voorafgaand aan de bestrijding van de muskusrat er eerst overlegt wordt met de terrein beherende organisatie (vaak zal dit Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, gemeente of Waterschap zijn).

Vigerende aanwijzing Flora- en faunawet

Deze opdracht is ter vervanging van de nog steeds vigerende 'Aanwijzing beverrat en muskusrat ex art. 67 Flora & faunawet' d.d. 17 juni 2003.

B2. Beleidsuitgangspunten Provincie Flevoland

Beleidsregels Wet natuurbescherming Flevoland 2016

De beleidsuitgangspunten voor het verlenen van ontheffingen/ opdrachten van de Wet natuurbescherming zijn opgenomen in de Beleidsregels van Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland houdende regels omtrent uitvoering van de Wet natuurbescherming Beleidsregels Uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016.

Omgevingsverordening Flevoland 2019

In de verordening zijn door Provinciale Staten regels gesteld ter invulling van de taken die de Provincie Flevoland heeft voortvloeiende uit de Wet natuurbescherming.

Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023

In het faunabeheerplan paragraaf 17.1 staat de muskusrat en de beverrat opgenomen als door de provincie Flevoland te bestrijden uitheemse exoot.

B3. Algemene toelichting op de opdracht

Op 18 december 2018 is het huidige Faunabeheerplan 2019-2023 door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. In het faunabeheerplan staat de muskusrat opgenomen als door de provincies te bestrijden uitheemse exoot. De doelstelling om de beverrat uit te roeien vanwege risico's voor de waterkering is in Flevoland is gerealiseerd en wordt met deze opdracht vastgehouden.

Noodzaak beheer

Het populatiebeheer van de muskusrat in Nederland en in Flevoland is de laatste jaren succesvol (Bos e.a. 2016). Om de populatie verder te reduceren dient bestrijding in de hele provincie mogelijk te zijn, inclusief de Vogelrichtlijngebieden. Dit verdient expliciete vermelding gezien 'Aanvullende bepalingen natuurgebieden met een bijzondere beschermingsstatus [...] in het protocol Bestrijding muskusrat en beverrat van het waterschap Zuiderzeeland, waar staat dat van de aanwijzing geen gebruik gemaakt wordt in gebieden als bedoeld in artikel 46, lid 3 Flora- en faunawet, tenzij het beperken van muskusratten [...] in die gebieden is voorzien in een goedgekeurd faunabeheerplan.

In de periode 2014-2017 is bij wijze van experiment de bestrijding van muskusratten gestaakt in en rond Lelystad ten westen van de spoorlijn, van de Hollandse Hout in het zuiden tot Flevoland Marine. De dichtheden namen daar sterk toe, tot naar schatting 2 per km watergang (Bos e.a. 2018).

Doelstelling beheer

Het blijft vooralsnog de doelstelling om door vangen en doden het aantal vangsten van muskusratten uiteindelijk structureel onder de 0,15 per strekkende km oever gedurende een jaar te krijgen. Afhankelijk van besluitvorming op landelijk niveau kan dit wijzigen in totale uitroeiing van de muskusrat.

Indien door u of door de door u aangewezen gebruikers van deze opdracht wordt gehandeld in strijd met deze opdracht of de daaraan verbonden voorschriften kunnen wij overwegen om de opdracht in te trekken.

B4. Toelichting op de voorschriften van de opdracht

- Voorschrift 1. De opdracht is beperkt tot professionele bestrijders in dienst het Waterschap of handelend in opdracht van het Waterschap.
- Voorschrift 2. Jachtakte is een wettelijk vereiste voor het gebruik van het geweer.
- Voorschrift 3. Bestrijding op begraafplaatsen en tuinen bij woonhuizen is ongewenst.
- Voorschrift 4. Voorschrift is noodzakelijk om af te stemmen met andere beheerdoelstellingen.
- Voorschrift 5. Door te handelen conform de "Gedragscode Wet natuurbescherming voor Waterschappen, Onderdeel Soortbescherming, Bestendig beheer en onderhoud, goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 22 januari 2019" wordt versterking van andere beschermde soorten voorkomen.
- Voorschrift 6. Uitvoering geven aan het voorzorgbeginsel.
- Voorschrift 7. Het betreft de meest efficiënte en gebruikelijke middelen voor de betreffende bestrijding.
- Voorschrift 8. Pootklemmen zijn niet toegestaan.
- Voorschrift 9. Uitvoering geven aan het voorzorgbeginsel.
- Voorschrift 10. Uitvoering geven aan het voorzorgbeginsel.
- Voorschrift 11. Uitvoering geven aan het voorzorgbeginsel.
- Voorschrift 12. Uitvoering geven aan het voorzorgbeginsel. Voorkomen van dierenleed.
- Voorschrift 13. Uitvoering geven aan het voorzorgbeginsel. Op grond van de EU-verordening is het niet toegestaan om invasieve exoten uit te zetten. Bijvangst van invasieve exoten dienen te worden gedood.
- Voorschrift 14. Uitvoering geven aan het voorzorgbeginsel.
- Voorschrift 15. Voorkomen van onnodig lijden.
- Voorschrift 16. Voorschrift in verband met veiligheid van de beheerders in het gebied.
- Voorschrift 17. Ter voorkoming van ziektes worden de dieren bij voorkeur ter destructie aangeboden.
- Voorschrift 18. Zie 18
- Voorschrift 19. Rapportageplicht volgt uit de Wnb.
- Voorschrift 20. Indien noodzakelijk kan de opdracht tussentijds worden ingetrokken of aangepast, wanneer de omstandigheden dit vergen. Dit zou o.a. kunnen wanneer de soorten van de Unielijst worden gehaald.
- Voorschrift 21. De vigerende aanwijzing op grond van de Flora- en faunawet is verouderd, maar nog steeds van kracht. Deze kan komen te vervallen zodra onderliggend besluit onherroepelijk is.

B5. Kennisgeving en afschriften

Van dit besluit zal conform artikel 3:42 tweede lid van de Algemene wet Bestuursrecht door ons kennis worden gegeven door middel van publicatie op de website van de Provincie Flevoland.

Afschriften van dit besluit worden verzonden aan:

- Alle gemeenten in Flevoland;
- Staatsbosbeheer;
- Natuurmonumenten;
- Het Flevo-landschap
- Rijkswaterstaat;
- Omgevingsdienst Flevoland Gooi & Vechtstreek;
- Faunabeheereenheid Flevoland.

B6. Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na datum van verzending van deze brief schriftelijk bij ons bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend te zijn en voorzien van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. Nadere Informatie over de bezwaarprocedure treft u aan in het hierna volgende informatieblad.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

de secretaris, de voorzitter

Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bezwaar

Tegen onze besluiten kunt u op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na datum van verzending ervan bij ons schriftelijk bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend en voorzien te zijn van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. U dient het bezwaar in op onze website <https://www.flevoland.nl/loket/loketoverview/bezwaar-tegen-beslissing-provincie-6365>

Verzoek om voorlopige voorziening

Wanneer u van mening bent dat, in afwachting van de behandeling van uw bezwaarschrift, een voorlopige voorziening moet worden getroffen, kunt u een verzoek daartoe indienen bij de voorzieningenrechter. Het adres is Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, voorlopige voorzieningen, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Uw verzoek om voorlopige voorziening wordt pas in behandeling genomen wanneer u griffierecht heeft betaald. De rechtbank laat u weten hoe hoog het griffierecht is en op welke wijze u dit kunt overmaken.

Over slaan van de bezwaarschriftenprocedure

Op grond van artikel 7:1a van de Algemene wet bestuursrecht kunt u in uw bezwaarschrift aangeven dat u de bezwaarschriftenprocedure wilt overslaan en rechtstreeks in beroep wilt gaan bij de bestuursrechter. In artikel 7:1 a tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat wij een dergelijk verzoek in ieder geval moeten afwijzen wanneer: A) het bezwaarschrift is gericht tegen het niet op tijd nemen van een besluit. B) tegen het besluit door een andere belanghebbende ook een ander bezwaarschrift is ingediend waarin zo'n verzoek niet is gedaan en dit bezwaarschrift ontvankelijk is. Wij stemmen alleen in met het verzoek om de bezwaarschriftenprocedure over te slaan, wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Wanneer dit het geval is, zenden wij het bezwaarschrift door aan de bevoegde rechter.

Proceskostenvergoeding

Tot slot wijzen wij u er nog op dat u op grond van artikel 7:15, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht bij ons – voordat wij een besluit hebben genomen op uw bezwaarschrift – een verzoek kunt indienen om de kosten die u redelijkerwijs in verband met de behandeling van uw bezwaarschrift moet maken, te vergoeden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van rechtsbijstand, kosten van een getuige/deskundige; reis- en verblijfkosten, kosten van uittreksels uit openbare registers, telefoongesprekken. Bij het indienen van zo'n verzoek moet u het bedrag van de vergoeding aangeven en stukken overleggen waaruit blijkt dat u deze kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Bij het besluit dat wij op het bezwaarschrift nemen, wordt tegelijkertijd een besluit genomen op een ingediend verzoek om vergoeding van de kosten.